

Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

TJEDNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANCIJSKIM TRŽIŠTIMA

03. 06. 2024. – 07. 06. 2024.

ODJEL ZA BANKARSTVO, SLUŽBA FRONT OFFICE

Sarajevo, 10. 06. 2024. godine

TJEDNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANCIJSKIM TRŽIŠTIMA
03. 06. 2024. – 07. 06. 2024.

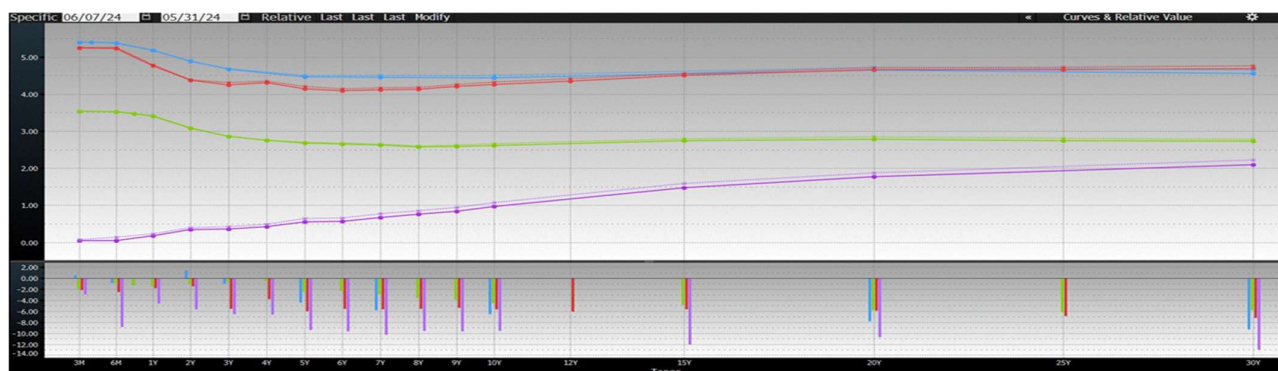
Tablica 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona			SAD			Velika Britanija			Japan		
	31.5.24	-	7.6.24	31.5.24	-	7.6.24	31.5.24	-	7.6.24	31.5.24	-	7.6.24
2 godine	3.10	-	3.08	4.87	-	4.89	4.41	-	4.40	0.41	-	0.35
5 godina	2.71	-	2.68	4.51	-	4.46	4.21	-	4.15	0.65	-	0.56
10 godina	2.66	-	2.62	4.50	-	4.43	4.32	-	4.26	1.07	-	0.98

Tablica 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi		
	31.5.24	-	7.6.24
3 mjeseca	3.588	-	3.562
6 mjeseci	3.534	-	3.525
1 godina	3.434	-	3.427

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zeleno), SAD (plavo), Velike Britanije (crveno) i Japana (ljubičasto) za razdoblja od 3 mjeseca do 30 godina na dane 07. 06. 2024. godine (pune linije) i 31. 05. 2024. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

ECB je 6. lipnja, sukladno očekivanjima, smanjila sve tri ključne kamatne stope za 25 baznih bodova, pri čemu je kamatna stopa na depozite banaka (Deposit Facility) smanjena na razinu od 3,75% sa rekordno visokih 4,0%. Također, objavljene su nove tromjesečne prognoze ECB, od čega se posebice mogu izdvojiti prognoze inflacije koju su za 2024. i 2025. godinu povećane za po 0,2 procentna boda u odnosu na prethodne, što ukazuje na to da inflacija ni u sljedećoj godini neće dostići ciljanu razinu (2%). Predsjednica Lagarde je ponovila da će UV ECB nastaviti slijediti pristup “sastanak po sastanak” i da će buduće odluke ovisiti o nadolazećim podacima, da će zadržati kamatne stope “dovoljno restriktivnim dok god bude potrebno”, dok se ECB “ne obvezuje unaprijed na određenu putanju kamatnih stopa”. Izjavila je i da se očekuje da će se inflacija kretati oko trenutne razine tijekom ostatka ove godine, a da se njezin pad ka ciljanj razini ECB očekuje tijekom druge polovine naredne godine. Iako je agencija za dodjelu kreditnog rejtinga S&P smanjila rejting Francuske na AA-, prinosi obveznica Francuske u prošlom tjednu nisu zabilježili posebice različita kretanja u usporedbi sa prinosima obveznica drugih sigurnijih članica eurozone, najvjerojatnije zbog činjenice da su izgledi rejtinga sada stabilni i ne ukazuju na dodatna očekivanja smanjenja rejtinga. S druge strane, prinosi obveznica eurozone su bilježili prilično volatilna kretanja u promatranom razdoblju, u ovisnosti o objavljenim ekonomskim indikatorima, koji su utjecali na promjenu percepcije tržišnih sudionika po pitanju daljih koraka koje će vodeće centralne banke poduzimati. Snažni ekonomski podatci i

glasniji predstavnici ECB utjecali su na to da neki analitičari i investitori umanje očekivanja smanjenja kamatnih stopa ECB u ovoj godini.

Slično, snažni podaci sa tržišta rada u SAD su umanjili očekivanja da će ova centralna banka smanjiti kamatne stope u bliskoj budućnosti, što se također odrazilo na kretanja prinosa u eurozoni. Ipak, u odnosu na prethodni tjedan prinosi obveznica eurozone su blago smanjeni, te su prinosi njemačkih obveznica zabilježili pad od 1 do 4 bazna bodova. Prinosi italijanskih obveznica na prednjem i srednjem dijelu krive su povećani za oko 2 bazna bodova, dok je na krajnjem dijelu krive došlo do pada prinosa za 2 bazna bodova.

Bloomberg je objavio da ECB planira apelirati na nekoliko njemačkih banaka da povećaju svoje rezerve za gubitke na imovinske kredite, što će vjerojatno utjecati na profite banaka. Banke sa značajnom izloženošću komercijalnim portfolijima nekretnina su primarni ciljevi ECB, a očekuje se da će banke u Njemačkoj ovim biti najviše pogođene, iako je ECB razmatrala banke i iz drugih članica.

Tablica 3: Prognoze ECB lipanj 2024.

	2024. godina	2025. godina	2026. godina
BDP – najnovija prognoza	0,9%	1,4%	1,6%
BDP – prognoza iz ožujka	0,6%	1,5%	1,6%
INFLACIJA – najnovija prognoza	2,5%	2,2%	1,9%
Inflacija – prognoza iz ožujka	2,3%	2,0%	1,9%

Tablica 4: Kretanje ekonomskih indikatora za eurozonu

Red. br.	Ekonomski indikatori		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	PMI indeks prerađivačkog sektora – EZ (final.)	SVIB	47,4	47,3	45,7
2.	PMI indeks uslužnog sektor – EZ (final.)	SVIB	53,3	53,2	53,3
3.	PMI kompozitni indeks – EZ (final.)	SVIB	52,3	52,2	51,7
4.	Proizivačke cijene – EZ (G/G)	TRAV	-5,3%	-5,7%	-7,8%
5.	Trgovinska bilanca – Njemačka (u milijardama EUR)	TRAV	22,7	22,1	22,2
6.	Trgovinska bilanca – Francuska (u milijardama EUR)	TRAV	-	-7,58	-5,38
7.	Bilanca tekućeg računa – Francuska (u milijardama EUR)	TRAV	-	-1,8	0,6
8.	Fabričke porudžbine – Njemačka (G/G)	TRAV	0,3%	-1,6%	-2,4%
9.	Industrijska proizvodnja – Njemačka (G/G)	TRAV	-3,0%	-3,9%	-4,3%
10.	Industrijska proizvodnja – Francuska (G/G)	TRAV	0,7%	0,9%	0,7%
11.	Prerađivačka proizvodnja – Francuska (G/G)	TRAV	-	1,2%	1,0%
12.	Industrijska proizvodnja – Španjolska (G/G)	TRAV	0,6%	0,8%	-1,3%
13.	BDP – EZ (Q/Q) final.	I tromjesečje	0,3%	0,3%	-0,1%
14.	Zaposlenost – EZ (Q/Q) final.	I tromjesečje	0,3%	0,3%	0,3%
15.	Maloprodaja – EZ (G/G)	TRAV	0,2%	0,0%	0,7%
16.	Maloprodaja – Nizozemska (G/G)	TRAV	-	2,3%	4,3%
17.	Maloprodaja – Italija (G/G)	TRAV	-	-1,9%	1,9%
18.	Potrošnja stanovništva – Nizozemska (G/G)	TRAV	-	0,6%	0,4%
19.	Promjena broja zaposlenih – Španjolska (u '000)	SVIB	-	-58,7	-60,5
20.	Stopa nezaposlenosti – Njemačka	TRAV	5,9%	5,9%	5,9%
21.	Stopa nezaposlenosti – Irska	SVIB	-	4,0%	4,0%

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može jamčiti njihovu točnost i ne snosi odgovornost za izravnu ili neizravnu štetu koja može nastupiti kao posljedica rabljenja ili nemogućnosti rabljenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih temeljem njih.

SAD

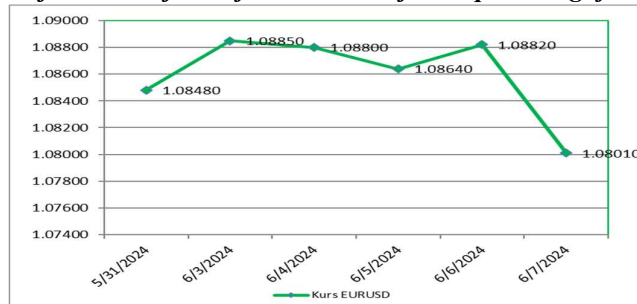
Tržište SAD je tijekom prošlog tjedna bilo izloženo velikim turbulencijama potaknutim objavljivanjem i pozitivnih i negativnih podataka na tržištu rada. U petak su objavljeni dugo očekivani podatci o promjeni broja zaposlenih po sektorima koji bi mogli dati jasniji signal budućih odluka Fed-a. Podatci u sva tri vodeća sektora (nefarmerskom, privatnom i prerađivačkom) su bili znatno iznad očekivanja, iako je stopa nezaposlenosti blago povećana, utječući na rast prinosa. Zbog i dalje snažnog tržišta rada umanjena su očekivanja da bi Fed mogao u skorije vrijeme smanjiti kamatne stope, pa je zbog toga došlo do rasta prinosa obveznica duž cijele krive. Posljednji podatci ističu tržište rada koje nastavlja da prkosi očekivanjima i smanjuje utjecaj visokih kamatnih stopa i cijena na ekonomiju. Ta jačina tržišta riskira da inflatorni pritisci ostanu uporni, čime će se vjerojatno pojačati oprezan stav Fed-a, dok dužnosnici raspravljaju o tomu koliko su restriktivne kamatne stope. Prije toga je objavljeno JOLTS izvješće o broju otvorenih radnih mjesta, a koji je smanjen u travnju na najnižu razinu u posljednje tri godine, prvenstveno potaknut situacijom u zdravstvenom i državnom sektoru, kao i uslugama smještaja i ugostiteljskih objekata.

Deficit trgovinske bilance je u travnju povećan na najveću razinu od listopada 2022. godine zbog porasta uvoza roba kao što su motorna vozila, računala i industrijske potrepštine, ukazujući da će trgovina ponovno ograničiti ekonomski rast. Prognoza Fed-a iz Atlante (GDPNow) je predviđela da će trgovina smanjiti BDP u II. tromjesečju za oko pola procentnog boda. Primjetno je da je trgovinski deficit SAD sa Kinom smanjen kako je smanjena vrijednost robe uvezene iz Kine, kao i robni deficit sa Meksikom.

Tablica 5: Kretanje ekonomskih indikatora za SAD

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	PMI indeks prerađivačkog sektora F	SVIB	50,9	51,3
2.	PMI indeks uslužnog sektora F	SVIB	54,8	54,8
3.	Kompozitni PMI indeks F	SVIB	54,2	54,5
4.	ISM indeks prerađivačkog sektora	SVIB	49,5	48,7
5.	Broj otvorenih radnih mjesta	TRAV	8.350.000	8.059.000
6.	Fabričke porudžbine	TRAV	0,6%	0,7%
7.	ADP promjene broja zaposlenih	SVIB	175.000	152.000
8.	Trgovinska bilanca (u milijardama USD)	TRAV	-76,5	-74,6
9.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć	1. lip	220.000	229.000
10.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih	25. lip	1.790.000	1.792.000
11.	Promjena br. zaposlenih u nefarmerskom sektoru	SVIB	180.000	272.000
12.	Promjena br. zaposlenih u privatnom sektoru	SVIB	165.000	229.000
13.	Stopa nezaposlenosti	SVIB	3,9%	4,0%

Graf 2: Kretanje tečaja EURUSD tijekom proteklog tjedna

USD je aprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURUSD zabilježio pad sa razine od 1,0848 na razinu od 1,0801.

VELIKA BRITANIJA

Dok je GBP i dalje relativno stabilna u odnosu na EUR nakon smanjenja kamatnih stopa ECB, fokus financijskog tržišta se usmjerava na daljnje korake BoE, sa špekulacijama da bi mogla odložiti smanjenje kamatnih stopa do kraja godine, čime bi ojačala snagu GBP. Tržišne projekcije ukazuju na moguće smanjenje kamatnih stopa u Velikoj Britaniji do prosinca, što je u suprotnosti sa očekivanjima daljnjeg smanjenja kamatnih stopa ECB. Usprkos očekivanju smanjenja referentne kamatne stope, cijene nekretnina u Velikoj Britaniji su doživjele marginalni pad, ali su se u cjelini stabilizirale, pokazujući otpornost tržišta nekretnina.

Buduća vlada Velike Britanije će se suočiti sa trenutnim problemom financiranja jer vijeća upozoravaju na manjak proračuna od 6,2 milijarde GBP (7,9 milijardi USD) u naredne dvije godine. Udruga lokalne samouprave je istakla da su proračuni vijeća dostigli krajnje granice, sa troškovima usluga koji su porasli za 15 milijardi GBP od fiskalne 2021./2022. godine zbog dvocifrene inflacije i rastuće potražnje za uslugama.

Premijer Sunak i lider Laburističke partije Keir Starmer su se sukobili po pitanju poreza u prvoj TV-debati izborne kampanje u Velikoj Britaniji. Sunak je optužio Stramera da planira povećati poreze, tvrdeći da bi laburistička Vlada koštala kućanstva u prosjeku oko 2.000 GBP, što je Stramer odbacio kao netočnim. Političko-istraživački instituti Institut za fiskalne studije i Rezoluciona fondacija su kritizirali obje vodeće stranke zbog "izbjegavanja" stvarnosti i neuspjeha u rješavanju kroničnih problema javnih usluga i prijeteci ekonomskih rizika, pozivajući političare da razviju kredibilne planove s obzirom na vjerojatniju oštriju fiskalnu klimu u budućem parlamentu.

Tablica 6: Kretanje ekonomskih indikatora za UK

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	PMI indeks prerađivačkog sektora F	SVIB	51,3	51,2
2.	PMI indeks uslužnog sektora F	SVIB	52,9	52,9
3-	Kompozitni PMI indeks F	SVIB	52,8	53,0
4.	PMI indeks građevinskog sektora F	SVIB	52,5	54,7
5.	Broj registracija novih auta (G/G)	SVIB	-	1,7%
				1,0%

Tijekom proteklog tjedna GBP je aprecirala u odnosu na EUR, pa je tečaj EURGBP zabilježio pad sa razine od 0,85149 na razinu od 0,84923. GBP je deprecirala u odnosu na USD pa je tečaj GBPUSD smanjen sa razine od 1,2742 na razinu od 1,2719.

JAPAN

Situacija na tržištu obveznica je poboljšana peto tromjesečje uzastopno, što pokazuje da je odluka o ukidanju politike kontrole krive prinosa dobro utjecala na tržište. Predviđa se da će prinosi japanskih desetogodišnjih državnih obveznica do kraja godine biti na razinu od 1,05%, a do kraja fiskalne 2025. godine na razinu od 1,20% i do kraja fiskalne 2026. godine na razinu od 1,25%. Zamjenik guvernera BoJ Himino smatra da bi, iako ne treba izravno targetirati devizni tečaj, trebalo pozorno analizirati njegove efekte na ekonomsku aktivnost i inflaciju. Na aukciji japanskih desetogodišnjih obveznica uočeno je značajnije smanjenje cijene od očekivanog.

Član Odbora BoJ Nakamura je izjavio da bi Japan mogao propustiti ciljanu razinu cijena od fiskalne 2025. godine pa nadalje, naglašavajući ekonomske slabosti i izražavajući sumnju u održivost rasta plata. Predložio je da BoJ razmotri smanjenje kupovina obveznica u ovisnosti o stanju ekonomskog oporavka. Iako vjeruje da je prerano za povećanje kamata, Nakamura je izjavio da će se o obje političke inicijative vjerojatno raspravljati na sastanku BoJ koji se završava 14. lipnja. BoJ ne želi da njezine akcije budu iznenađenje za sudionike na tržištu, tako da će sva smanjenja biti postupno provedena. Paket premijera Kishida sa jednokratnim poreznim olakšicama vrijedan 35 milijardi USD počeo će u lipnju i uključuje oko 95 milijuna poreznih obveznika koji zarađuju 20 milijuna JPY ili manje godišnje i koji će zajedno sa ostalim članovima svoje obitelji dobiti popust od 40.000 JPY po osobi. Kabinet Vlade je predvidio da će kombinacija smanjenja poreza i očekivanih povećanja plaća povećati prihod po glavi stanovnika do 3,8% ove fiskalne godine.

Ekonomisti očekuju da će BoJ na narednom sastanku zadržati referentnu kamatnu stopu na istoj razini, dok mnogi očekuju novo povećanje do listopada. Ministar financija Suzuki je istakao važnost uzdržanog karaktera intervencija na deviznom tržištu jer je veliki dio deviznih rezervi iskorišten za nedavne operacije kupovine JPY. Devizne rezerve

Japana su smanjene na 1,23 bilijuna USD na kraju svibnja, velikim dijelom zbog smanjenog držanja stranih obveznica.

Tablica 7: Kretanje ekonomskih indikatora za Japan

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno	Prethodno
			stanje	razdoblje
1.	Kapitalna potrošnja (G/G) I tromjesečje	11,0%	6,8%	16,4%
2.	PMI proizvođačkog sektora F SVIB	50,5	50,4	49,6
3.	Monetarna baza (G/G) SVIB	-	0,9%	2,1%
4.	Zarade radnika (G/G) TRAV	1,8%	2,1%	1,0%
5.	PMI kompozitni F SVIB	52,4	52,6	52,3
6.	PMI uslužnog sektora F SVIB	53,6	53,8	54,3
7.	Potrošnja kućanstava (G/G) TRAV	0,5%	0,5%	-1,2%
8.	Vodeći indeks P TRAV	111,6	111,6	111,7
9.	Koicidirajući indeks P TRAV	114,5	115,2	114,2

JPY je tijekom proteklog tjedna aprecirao u odnosu na EUR te je tečaj EURJPY zabilježio pad sa razine od 170,62 na razinu od 169,33. JPY je aprecirao u odnosu na USD te je tečaj USDJPY zabilježio pad sa razine 157,31 na razinu od 156,75.

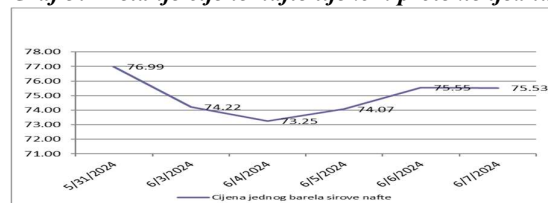
NAFTA I ZLATO

Cijena jednog barela sirove nafte na otvaranju tržišta u ponedjeljak je iznosila 76,99 USD (70,97 EUR).

Početkom tjedna cijena nafte je zabilježila oštar pad od 3,6% na dnevnoj razini (najveći pad od početka ove godine), a nakon što je OPEC+ neočekivano najavio plan za vraćanje određene proizvodnje na tržište ove godine, počevši od listopada. Izvoz sirove nafte na američkoj obali Meksičkog zaljeva se u svibnju oporavio sa najniže razine u 2024. godini jer su isporuke u Aziju porasle. Izvoz ovog energenta iz Brazila pao je na najnižu razinu u posljednjih 11 mjeseci. Isporuke iz Venecuele su skočile za 9,4% u odnosu na prethodni mjesec usprkos vraćanju sankcija. Pad cijene je nastavljen u utorak kada je API objavio da su američke zalihe nafte porasle za 4,1 milijun barela, što je pojačalo zabrinutost u vezi sa potražnjom. Također, izvoz nafte iz Rusije je smanjen četvrti tjedan zaredom, dostižući najnižu razinu od sredine veljače. Tijekom prethodnog mjeseca dnevno smanjenje je iznosilo oko 400.000 barela. Ovo pokazuje da Rusija nastoji smanjiti proizvodnju jer je ranije proizvodila previše. U srijedu se cijena nafte blago oporavila nakon što su ekonomski podaci objavljeni za tržište SAD nakratko utjecali na povećana očekivanja mogućnosti skorijeg smanjenja kamatnih stopa Feda. Ipak, značajniji rast cijene nafte je bio ograničen podacima EIA o neočekivanom rastu zaliha nafte za 1,2 milijuna barela (očekivan pad za 2,3 milijuna barela). Najveći dnevni rast cijene od 2,0% zabilježen je u četvrtak nakon što je ministar za energiju Saudijske Arabije upozorio da OPEC+ može povući odluke o promjeni proizvodne kvote. Ipak, u petak cijena nafte je ponovno zabilježila blagi pad jer su tržišta ponovno promijenila prognoze mogućnosti skorog smanjenja kamatnih stopa Feda, a pod utjecajem snažnih podataka o broju zaposlenih po sektorima u SAD koji su objavljeni na kraju tjedna.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 75,53 USD (69,93 EUR). Cijena nafte je smanjena već treći tjedan i u odnosu na prethodni je zabilježila pad za 1,90%.

Graf 3: Kretanje cijene nafte tijekom protekle tjedna

Na otvaranju londonske burze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 2.327,33 USD (2.145,40 EUR).

Cijena zlata je proteklog tjedna do četvrtka uglavnom bilježila rast. Na početku tjedna rast cijene zlata je uslijedio pod utjecajem smanjenja prinosa američkih državnih obveznica i deprecijacije USD. U utorak je cijena zlata korigirana na niže, opet pod utjecajem smanjenja prinosa američkih obveznica uzrokovanog objavljivanjem lošijih od očekivanih podataka o broju novootvorenih radnih mjesta u SAD. World Gold Council je izvijestio o globalnom povećanju rezervi zlata za 33 tone u travnju, sa bruto otkupom od 36 tona i bruto prodajom od 3 tone. Centralna banka Turske je bila najveći kupac, dodajući 8 tona svojim rezervama. Ostali značajni kupci su bili Narodna banka Kazahstana (6t), Centralna banka Indije (6t), Narodna banka Poljske (5t), Monetarna uprava Singapura (4t), Centralna banka Rusije (3t) i Češka narodna banka (2t). Narodna banka Kine je izvijestila o sporijem povećanju svojih rezervi zlata, dodajući nešto manje od 2 tone. Centralne banke Uzbekistana i Jordana su jedine centralne banke koje su izvijestile o prodaji, a svaka od njih je smanjila svoje rezerve za 1 tonu. U srijedu i četvrtak cijena ovog plemenitog metala je ponovno bilježila rast te je u četvrtak zabilježila najvišu vrijednost u posljednja dva tjedna. Ipak, na kraju proteklog tjedna, kada su objavljeni pozitivni podaci sa tržišta rada SAD, što je znatno umanjilo mogućnost skorijeg smanjenja kamatnih stopa Feda, cijena zlata je zabilježila oštar pad od preko 3%, što je u konačnici rezultiralo trećim tjednim smanjenjem.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 2.293,78 USD (2.123,67 EUR). Cijena zlata je zabilježila pad za 1,44% u odnosu na prethodni tjedan.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tijekom protekle tjedna

